

Afsluttende konference i forskningsprojektet 'Samspillet mellem den frivillige og den kommunale sektor' 22. nov. 2018

Samarbejde med frivillige på 'det grønne område'

Lise Specht Petersen, Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund CISC
Søren Jensen, Frivillig i foreningen 'Pionerer i Vandløbspleje' (PIV) i Faxe Kommune.

SDU

NORDEA
FONDEN

ODENSE
KOMMUNE

FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE

RUDERSDAL
KOMMUNE

FAXE KOMMUNE

Flere grunde til at inddrage frivillige på det grønne område.....

1. Ønske om at borgerne bliver betydningsfulde deltagere i fællesskaber

2. Kommunens begrænsede økonomiske ressourcer til naturpleje og vedligehold af grønne byrum

3. Få aktive borgere, som tager del i og ansvar for naturpleje

Formål

- at undersøge hvad der kendetegner forskellige typer af samarbejde med frivillige på det grønne område.

1. Samarbejde om vandløbsplejeprojekter i to kommuner

FAXE KOMMUNE

ODENSE KOMMUNE

2. Samarbejde med frivillige i Klosterhaven i Odense

Undersøgelsen har fokus på tre ting:

1. Hvad handler samarbejdet om – og hvordan gennemføres det i praksis?
2. Hvem tager initiativet til samarbejdet – og hvilken betydning har det hvem der er initiativtager?
3. Hvad karakteriserer samarbejdsrelationerne? (hvem tager ejerskab indadtil og udadtil..?)

Metoder & data

Samlet set er der gennemført 13 interviews:

- medarbejdere i Odense Kommune (4 interviews)
- frivillige lystfiskere i Odense Kommune (2 fokusgruppe interviews)
- frivillige fra foreningen Klosterhavens Venner (2 fokusgruppe interviews)
- medarbejder i Faxe Kommune (2 interviews)
- frivillige fra foreningen Pionerer i Vandløbspleje (PIV) i Faxe Kommune (2 fokusgruppeinterviews)

Deltagende observation

- Møde mellem kommunale medarbejdere og frivillige lystfiskere
- Frivilliges aktiviteter i Klosterhaven

Hvad handler samarbejdet om og hvordan foregår det i praksis...?

Etablering af gydebanker for ørreden

”Man har meget fokus på ørreden (...) den gyder på det, vi kalder gydebanker, som er sådan en grus-blanding. Og når vi siger grus, så snakker vi om de her forskellige sten på 1-2 cm og op til 4-5 cm. Det er det, vi mener med grus. (..) Så kommer ørreden svømmende og så slår den med halen, hvilket man kalder, at den står og banker og gyder der. De lægger æggene, så de falder ned mellem stenene, og så er de ligesom beskyttet fra at blive spist af alt muligt andet. Der skal så stadig være god vandstrømning, for at de bliver gennemiltet. Der må ikke falde sand ned, og der må ikke dækkes til.” (Medarbejder i Faxe Kommune, april 2016).

Hvad har karakteriseret (karakteriserer) samarbejdet med de frivillige i Klosterhaven i Odense?

- Beplantning
- Formidling af beplantning
- Gennemførelse af særlige arrangementer

Hvem tager initiativet til samarbejdet – og hvilken betydning har det?

Når de frivillige tager initiativ...

”Det startede med, at to frivillige lystfiskere – en fra Odense Sportsfiskerklub og Vandpleje Fyn skrev et pænt brev til os om, at de havde kigget på Pilebækken. De syntes, det var et meget spændende vandløb, der havde et rigtig godt potentiale. Og de havde lavet et rigtig fint materiale. (...) De spurgte, om de kunne få lov til at lave det her projekt.”

(Medarbejder i Odense Kommune, februar 2016).

”Hidtil har det udviklet sig i retning af, at vi bliver inviteret til at komme med et oplæg til nogle vandløbs-restaurerings- eller vandpleje projekter. Det bliver vi typisk i februar måned. (...) Og så har vi jo været rundt med vores viden til vores lokale vandløb og kigge lidt her og lidt der, og så er vi kommet med et oplæg til 5-10 eller 12 projekter rundt omkring i kommunen.

(Frivillig lystfisker fra PIV i Faxe Kommune, 2016).

Hvem tager initiativet til samarbejdet – og hvilken betydning har det?

Når kommunen rekrutterer de frivillige

Kommunen annoncerede i ugeavisen, satte plakater op og var rundt at dele invitationer ud til de omkringliggende husstande, og de ansatte havde en forestilling og forventning om, at der ville komme en masse borgere, som var motiverede for at lægge frivillige kræfter i Klosterhaven.”

(Medarbejder i Odense Kommune, februar 2016).

Samarbejde i Klosterhaven

”På det tidspunkt har man fra Odense Kommunes side gerne ville have nogle fællesskaber i det grønne område. Og man har samtidig set, at der er nogle meget fine steder, som bare ikke bliver passet godt nok, og hvor man ikke ønsker at kaste flere penge i det. Så det er sådan lidt at stå på to ben – vi vil rigtig gerne have nogle fællesskaber, men vi vil faktisk også godt have noget, der er pænere, uden at det koster mere.”

(Medarbejder i Odense Kommune, februar 2016).

Samarbejdet og kommunikationen om Klosterhaven har været vanskelig...

”Der har været masser af udfordringer, og kommunen har lært masser af det. Men det har vi andre så også.” (Frivillig i Klosterhaven, maj 2016).

- Dannelse af foreningen KLOSTERHAVNS VENNER
- Kontraktbaseret SAMARBEJDSAFTALE

Vanskelighederne om samarbejdet i Klosterhaven handlede om;

- Uklar kommunikation mellem kommunen og de frivillige
- Ikke nogen klart defineret opgave fra kommunens side
- Interesseforskelle
- Manglende forståelse for hinanden blandt de frivillige

”Folk har forventet, at de kunne sige, at de gerne ville have flere roser, og så ville vi plante flere roser. (...) Vi, der har siddet med det, vi har været så meget inde i denne her tanke omkring frivillige på det grønne område, at vi har vidst, at det gør man andre steder – det kan man sag tens. Og det har vi været forsigtige med at sige højt, for vi skulle ikke trække ned over hovedet på folk, at de skul le arbejde i haven. Men vi vidste godt, at vi kunne få folk derhen.”

(Medarbejder i Odense Kommune, februar 2016).

Hvad kendetegner samarbejdsformen og relationerne..?

Betydningen af de frivilliges viden & erfaring

Vandløbsplejeprojekterne

- De frivillige kvalificerer projekterne
- De er "kommunens øjne" ude i lokalmiljøet

*"De (frivillige) har alle sammen været på kurser i Dansk Sportsfiskerforbund. De laver sådan et gratis kursus for alle medlemmer om vandløbs-restaurering, hvor man er afsted i to dage og lærer om, hvordan en gydebanke skal laves og stenstørrelse og hældninger og alt sådan noget. De har jo alle sammen været ude på det der for ligesom også at blive klogere på det. **Det gør jo, at de kan vejlede os i, eller vi kan have en faglig diskussion om, hvor gyde banken bør ligge, fordi der skal være noget fald, men ikke for meget fald og hvor er det bedst placeret i vandløbet"**.*

(Medarbejder i Faxe Kommune, 2016.)

De frivilliges erfaringer og viden..?

Fælles for de frivillige i Klosterhaven er:

- at de gerne ville lære mere om planter
- at de ønskede at være en del af et fællesskab.

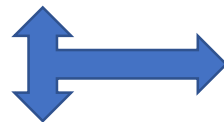
Udbytte & potentialer ifm. samarbejdet

Vandplejeprojekterne bidrager til:

- en mere **bæredygtig bestand** af havørred
- bedre fiskevand
- større glæde ved at være ude i naturen
- **større turisme**

- at kommunen skal bruge **færre ressourcer** på genopretningen af vandløb, når de frivillige påtager sig arbejdet med at lægge grus

(FAXE KOMMUNE)

(ODENSE KOMMUNE)

*"Det bliver bedre projekter af, at vi har PIV med, end at vi selv skulle lave dem. **Vi får lavet dobbelt så meget**, fordi de laver grundarbejdet for os. Hvis vi selv skulle bruge tid på det, så havde vi jo ikke nået noget."*

(Medarbejder i Faxe Kommune, april 2016).

*"Vi bruger en del tid på dialog med de frivillige, hvor vi, hvis vi havde en professionel entreprenør på opgaven, kunne spare tid på det. **Den største værdi for kommunen er det engagement, de frivillige har.** Når de inviterer skoleklasser ud til projektet, når de får deres arbejde offentligt anerkendt (fx gennem avisartikler), og når de skaffer flere "naturambassadører", er det i virkeligheden det, der giver den største værdi for naturen og for samfundet generelt. Hvis vi ikke havde nogen naturambassadører, og ingen interesserede sig for naturen, så ville mit arbejde blive rigtig svært at udføre"*

(Medarbejder i Odense Kommune, september 2017)

Udbytte & potentialer ifm. samarbejdet

Dannelsen af foreningen [Klosterhavens Venner](#) har bidraget til

- et større **fællesskab** blandt de frivillige
- at de frivillige har fået mere **selvbestemmelse**
- Større **motivation og ejerskab** hos de frivillige – både indadtil og udadtil.
- At de frivillige holder særlige **arrangementer** (fx Blomsternes Dag, Harry Potter Festival mv.)

”Hvis vi ikke var blevet en forening, så var mange af os overhovedet ikke ude i haven og lave noget. (...) Var vi ikke blevet en forening - og vi havde endda afstemning om det, fordi de (kommunen) ville gerne have vi underlagde os byhaverne - og det var heller aldrig gået. Så det er meget, meget vigtigt, synes jeg, at vi er en forening.”

[\(Frivillig i Klosterhaven, 2017\)](#)

DISKUSSION.....

Diskussionsspørgsmål & dilemmaer

På hvilke måder sker (eller bør) INDDRAGELSEN af frivillige (ske)...?

Hvordan sikrer man en GENSIGHED i samarbejdsprojekterne – hvor begge parter får noget ud af samarbejdet?

Hvordan kan samarbejdet med de frivillige på det grønne område bedst bidrage til at skabe FLERE NATURAMBASSADØRER....?

I hvilken udstrækning er en ØKONOMISK BESPARELSE drivkraften i samarbejdet med frivillige?

Hvilke andre steder på det grønne område kunne det give mening at etablere samarbejde med frivillige?